

ضعف ابزارهای نظارتی مجلس، اصلاح سازوکار گزارش‌دهی و پاسخگویی را الزامی کرده است

مجلس نظارت بر سیاست‌های ارزی را بازتعریف کند

بی‌تاله عبداللّهی، عضو کمیسیون «برنامه، بودجه و محاسبات» مجلس در گفت‌وگو با «جوان»: بدون نظارت پارلمانی، تصمیم‌گیری‌های کلان ارزی بدون پاسخگویی انجام و هزینه‌های آن به مردم تحمیل می‌شود

بدون سنجش نیازهای اساسی و مواد اولیه تولید، هزینه‌ها فرصت اقتصادی ایجاد می‌کند.

با این حال، انتشار عمومی تمام اطلاعات ارزی همیشه امکان‌پذیر نیست زیرا افزایش جزئیات بر رخ معاملات یا

ذخایر ممکن است منافع کشور را تهدید کند.

لکن راهکار مناسب، تفکیک داده‌های عمومی از اطلاعات محرمانه و فراهم کردن دسترسی ضابطه‌مند نهادهای نظارتی به اطلاعات حساس است.

مجلس برای عبور از نظارت مقطعی، به سازوکاری تخصصی برای دریافت گزارش‌ها، بررسی شاخص‌ها و پیگیری تعهدات بانک مرکزی نیاز دارد و تعیین دوره‌های مشخص گزارش‌دهی، مهلت پاسخگویی و معیارهای سنجش اصلاحات، نظارت را از ماکتباتی تشریفاتی به فرایندی نتیجه‌محور تبدیل می‌کند.

بنابراین باز آرای ساختار نظارتی مجلس وقتی مؤثر خواهد بود که استقلال عملیاتی بانک مرکزی و معیارهای سنجش اصلاحات، نظارت را از ماکتباتی تشریفاتی به فرایندی نتیجه‌محور تبدیل می‌کند. بنابراین باز آرای ساختار نظارتی مجلس وقتی مؤثر خواهد بود که استقلال عملیاتی بانک مرکزی و معیارهای سنجش اصلاحات، نظارت را از ماکتباتی تشریفاتی به فرایندی نتیجه‌محور تبدیل می‌کند.

مجلس برای عبور از نظارت مقطعی، به سازوکاری تخصصی برای دریافت گزارش‌ها، بررسی شاخص‌ها و پیگیری تعهدات بانک مرکزی نیاز دارد و تعیین دوره‌های مشخص گزارش‌دهی، مهلت پاسخگویی و معیارهای سنجش اصلاحات، نظارت را از ماکتباتی تشریفاتی به فرایندی نتیجه‌محور تبدیل می‌کند. بنابراین باز آرای ساختار نظارتی مجلس وقتی مؤثر خواهد بود که استقلال عملیاتی بانک مرکزی و معیارهای سنجش اصلاحات، نظارت را از ماکتباتی تشریفاتی به فرایندی نتیجه‌محور تبدیل می‌کند.

بنابراین باز آرای ساختار نظارتی مجلس وقتی مؤثر خواهد بود که استقلال عملیاتی بانک مرکزی و معیارهای سنجش اصلاحات، نظارت را از ماکتباتی تشریفاتی به فرایندی نتیجه‌محور تبدیل می‌کند.

بنابراین باز آرای ساختار نظارتی مجلس وقتی مؤثر خواهد بود که استقلال عملیاتی بانک مرکزی و معیارهای سنجش اصلاحات، نظارت را از ماکتباتی تشریفاتی به فرایندی نتیجه‌محور تبدیل می‌کند.

گفت‌وگوی «جوان» با زهرا سعیدی، سخنگوی کمیسیون «صنایع و معادن» مجلس

دستگاه‌های متولی هر چه سریع‌تر سند تسهیم درآمد تولید محتوا را اجرا کنند

با میزان اثرگذاری و مصرف محتوای خود درآمد ایجادشده در شبکه بهره‌مند شود. سخنگو کمیسیون صنایع و معادن مجلس با تأکید بر اینکه تولید محتوای حرفه‌ای بدون ایجاد مدل درآمدی پایدار امکان‌پذیر نیست، ادامه داد: وقتی یک تولیدکننده برای تهیه محتوای آموزشی، فرهنگی، خبری، سرگرمی یا تخصصی زمان، سرمایه و نیروی انسانی صرف می‌کند، طبیعی است که باید بتواند از نتیجه اقتصادی فعالیت خود بهره‌مند شود. اگر تولیدکننده صرفاً هزینه

گفت‌وگوی «جوان» با محمدامیر وصالی، کارشناس اقتصادی

تخصیص ۵همت به ۹۰۹ پروژه آموزشی از محل مالیات با انتخاب مؤدیان

به اختیار و قدرت انتخاب دادن به مؤدیان در طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها، یکی از ویژگی‌های مهم طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها، افزایش شفافیت و ملموس‌تر شدن ارتباط میان پرداخت مالیات و تأمین مالی پروژه‌های عمومی است. هنگامی که مؤدیان می‌توانند از مالیات‌ها برای اهداف مشخص‌شده، ازجمله پرداخت هزینه‌های درمانی یا هزینه‌های آموزشی، استفاده کنند، انگیزه بیشتری برای پرداخت مالیات دارند. این طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها، به مؤدیان امکان می‌دهد تا با پرداخت مالیات، به اهداف مشخص‌شده، ازجمله پرداخت هزینه‌های درمانی یا هزینه‌های آموزشی، استفاده کنند. این طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها، به مؤدیان امکان می‌دهد تا با پرداخت مالیات، به اهداف مشخص‌شده، ازجمله پرداخت هزینه‌های درمانی یا هزینه‌های آموزشی، استفاده کنند. این طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها، به مؤدیان امکان می‌دهد تا با پرداخت مالیات، به اهداف مشخص‌شده، ازجمله پرداخت هزینه‌های درمانی یا هزینه‌های آموزشی، استفاده کنند.

این کارشناس با اشاره به توجه ویژه مؤدیان در زمینه توسعه زیرساختی مدارس و دانشگاه‌ها در طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها گفت: از سوی دیگر، مشارکت مؤدیان در تأمین مالی پروژه‌های آموزشی می‌تواند به تقویت نگاه منطقه‌ای به توسعه زیرساخت‌ها کمک کند. نیازهای آموزشی در همه مناطق کشور نیست و برخی مناطق ممکن است با کمبود فضای آموزشی، فرسودگی مدارس یا محدودیت امکانات دانشگاهی و پژوهشی روبرو باشند. فراهم‌شدن امکان انتخاب پروژه‌ها در چارچوب طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها، فرصتی برای جلب توجه بیشتر به اولویت‌های زیرساختی و توسعه‌ای ایجاد می‌کند. وصالی کارشناس اقتصادی ادامه داد: این ظرفیت به تحقق عدالت آموزشی نیز منجر می‌شود. انتخاب پروژه‌ها در کنار برنامه‌ریزی کلان دولت و با توجه به میزان محرمیت مناطق، نیازهای واقعی مدارس و دانشگاه‌ها و ضرورت توزیع متوازن امکانات انجام شده‌است. به این ترتیب، مشارکت داوطلبانه و هدفمند مؤدیان در کنار سیاست‌های عمومی دولت، به بهبود زیرساخت‌های آموزشی و کاهش بخشی از شکاف‌های موجود کمک کرده‌است.

نوسانات بازار ارز، افزایش هزینه تولید و کاهش قدرت خرید خانوارها، ضرورت بازنگری در رابطه میان اختیارات بانک مرکزی و ابزارهای نظارتی مجلس را برجسته کرده‌است زیرا تصمیم‌های پولی و ارزی مستقیماً بر قیمت کالاها، فعالیت بنگاه‌ها و انتظارات تورمی اثر می‌گذارند. اما ارزیابی عملکرد سیاستگذار بدون دسترسی منظم به اطلاعات معتبر دشوار می‌ماند، از طرفی تمرکز مسئولیت اجرایی در بانک مرکزی، پاسخگویی درباره اهداف و نتایج سیاست‌ها را ضروری می‌کند و از طرف دیگر، نظارت مؤثر پارلمان به شاخص‌های قابل سنجش، گزارش‌های شفاف و امکان پیگیری انحراف از برنامه نیاز دارد تا اصلاح ساختار نظارتی به مطالبه‌ای عملی تبدیل شود.

بانک مرکزی مسئولیت مهمی در مدیریت نقدینگی، تنظیم سیاست‌های پولی و مدیریت بازار ارز بر عهده دارد، اما گسترده‌گی اختیارات بدون نظارت مؤثر، ارزیابی کیفیت تصمیم‌ها را دشوار می‌کند و مجلس باید بتواند عملکرد این نهاد را بر پایه اهداف مشخص و داده‌های معتبر بررسی کند، نه اینکه صرفاً پس از افزایش نرخ ارز به طرح پرسش‌های کلی بسنده کند. گزارش‌دهی منظم درباره رشد نقدینگی، پایه پولی، تحولات ارزی و وضعیت تخصیص منابع، امکان مقایسه عملکرد با اهداف اعلام‌شده را فراهم می‌کند و این اطلاعات باید همراه با توضیح عوامل مؤثر و دلایل انحراف از برنامه منتشر شوند تا نمایندگان بتوانند درباره اثر بخشی سیاست‌ها قضاوت مستند داشته باشند.

البته نظارت پارلمانی نباید به دخالت مستقیم در تصمیم‌های تخصصی بانک مرکزی تبدیل شود زیرا سیاستگذار برای مدیریت ابزارهای پولی و ارزی به استقلال عملیاتی نیاز دارد لکن مرز منطقی نظارت، بررسی انطباق عملکرد با قانون، شفافیت تصمیم‌ها و پاسخگویی درباره نتایج است.

■ شفافیت تخصیص ارز، اصلاح نظارت

تخصیص ارز به واردات کالاها، یکی از حوزه‌هایی است که به نظارت دقیق نیاز دارد چراکه در شرایط محدودیت منابع ارزی، معیارهای اولویت‌بندی باید مشخص باشند و اطلاعات مربوط به میزان تخصیص و گروه‌های کالایی، امکان ارزیابی عمومی و پارلمانی را فراهم کنند و اختصاص منابع به کالاهای کم‌اولویت،

نگاه

هادی اسماعیلی

زهرا سعیدی، سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس معتقد است اجرای سند تسهیم درآمد محتوا می‌تواند به نفع تولیدکننده، پلتفرم و کاربر باشد، هدف نهایی ایجاد یک زنجیره اقتصادی متوازن در فضای مجازی است که در آن تولیدکننده انگیزه تولید داشته باشد، پلتفرم امکان توسعه پیدا کند و کاربر نیز به محتوای باکیفیت ایرانی دسترسی داشته باشد. این مسیر می‌تواند یکی از پایه‌های مهم توسعه اقتصاد دیجیتال کشور باشد و از همین رو دستگاه‌های متولی امر مکلف هستند که هر چه سریع‌تر، سند تسهیم درآمد تولید محتوا را اجرا کنند.

■ ■ ■

زهرا سعیدی مبارک، نماینده مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با «جوان» با اشاره به اینکه اجرای سند تسهیم درآمد محتوا می‌تواند زمینه را برای جهش در تولید محتوای باکیفیت ایرانی فراهم کند، گفت: امروز تولید محتوا در فضای مجازی از یک فعالیت جانبی به یک فعالیت اقتصادی مهم تبدیل شده‌است و هزاران نفر به صورت مستقیم یا غیرمستقیم از این مسیر امر معاش می‌کنند. بنابراین لازم است برای این بخش از اقتصاد دیجیتال، سازوکار اقتصادی مشخصی تعریف شود تا تولیدکننده محتوا بتواند متناسب

گفت‌وگو ۳

حسام کمالی

محمد امیر وصالی، کارشناس اقتصادی معتقد است: تخصیص بیش از ۵همت به بیش از ۹۰۹ پروژه آموزش و پرورش و بیش از ۱/۵ همت به حوزه آموزش عالی در طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها در سال ۱۴۰۵، بیانگر توجه ویژه مؤدیان به توسعه مدارس و دانشگاه‌هاست. این مشارکت، علاوه بر تأمین بخشی از منابع مورد نیاز پروژه‌های زیرساختی، اهمیت آموزش و دانش را در اولویت‌های توسعه‌ای جامعه برجسته می‌کند.

■ ■ ■

یکی از خروجی‌های اجرای طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها، تعیین اولویت‌های مردم در زمینه تخصیص مالیات خوداست به طوری که در این بین یکی از محورهای اصلی تأمین مالی شده در سال ۱۴۰۵، بخش مرتبط با تقویت دانش و علم آموزی در کشور است و بیش از ۶/۵ همت منابع مالیاتی طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها از مجموع ۲۸/۲ همت منابع مالیاتی مصوب طرح در این سال، با انتخاب مردم به پروژه‌های زیرساختی حوزه آموزش و پرورش و آموزش عالی نظیر ساخت و تکمیل مدارس، ساخت و تکمیل آزمایشگاه‌ها، ساخت و تکمیل

گفت‌وگو ۲

سید طه شاطری

شه‌باز حسن‌پور، عضو کمیسیون

صنایع و معادن مجلس در گفت‌وگو با «جوان»:

دولت باید یک برنامه ویژه برای

احیای دانش بنیان‌ها داشته باشد

شه‌باز حسن‌پور، عضو کمیسیون «صنایع و معادن» مجلس معتقد است دولت باید یک برنامه ویژه احیای دانش بنیان‌ها ایجاد کند که در آن تأمین مالی سریع، ارزیابی بر مبنای فناوری و اهمیت محصول، استفاده از ظرفیت صندوق نوآوری و شکوفایی، خطوط اعتباری ویژه بانکی، سرمایه‌برد گردش و تأمین مالی قراردادهای جدید در کنار یکدیگر قرار گیرند. اختصاص حد اقل ۵۰ تا ۶۰ همت منابع مستقل برای این منظور، در مقایسه با حجم خسارت اعلام‌شده، می‌تواند نقطه شروع مناسبی برای بازگرداندن این شرکت‌ها به مدار تولید باشد.

■ ■ ■

یکی از اولویت‌های مهم در بازسازی اقتصاد کشور پس از جنگ، احیای سریع ظرفیت تولید شرکت‌های دانش بنیان فعال در حوزه فناوری‌های پیشرفته است، به‌ویژه شرکت‌هایی که محصولات تولید بار اول، راهبردی و غیرقابل جایگزین تولید می‌کنند. آسیب‌دیدن این شرکت‌ها صرفاً به معنای خسارت به چند بنگاه اقتصادی نیست بلکه می‌تواند ظرفیت‌های فناورانه‌ای را از چرخه تولید خارج کند که شکل‌گیری آنها حاصل سال‌ها تحقیق، توسعه، سرمایه‌گذاری و انباشت دانش تخصصی بوده‌است. ازاین‌رو، بازسازی این مجموعه‌ها باید فراتر از یک حمایت معمول بانکی دیده شود و به‌عنوان راهبردی برای حفظ توان تولید داخلی و جلوگیری از اختلال در تأمین محصولات کلیدی کشور در دستور کار قرار گیرد.

در این راستا، ضروری است بانک مرکزی خط اعتباری مستقل و جداگانه برای بازسازی دانش بنیان‌های آسیب‌دیده در جنگ اخیر اختصاص دهد. اتکا به تسهیلات عادی بانکی با قرار دادن این شرکت‌ها در کنار سایر متقاضیان اعتبارات، ممکن است به طولانی‌شدن فرایند تأمین مالی و تأخیر در بازگشت خطوط تولید به مدار فعالیت منجر شود. خط اعتباری ویژه می‌تواند منابع موردنیاز برای تعمیر و جایگزینی تجهیزات، بازسازی زیرساخت‌های تولیدی و تأمین سرمایه در گردش را با سرعت بیشتری فراهم کند. استقلال این منابع اهمیت زیادی دارد زیرا هدف، ایجاد یک مسیر تأمین مالی مشخص و متناسب با فوریت خسارت‌هاست تا کمبود نقدینگی مانع احیای ظرفیت‌های فناورانه کشور نشود. بسیاری از این محصولات، پیش از دستیابی به توان تولید داخلی، از جمله کالاها و تجهیزات پرتزبنهای وارداتند که تأمین آنها به واردات، دسترسی به فناوری خارجی و صرف منابع ارزی قابل توجه وابستگی داشته‌است.

اکنون در دانش فنی و زیرساخت تولید آنها در داخل کشور شکل گرفته، توقف فعالیت تولیدکنندگان‌شان می‌تواند دوباره نیاز به واردات را افزایش دهد و فشار سنگینی بر منابع وارد وارد کند. بنابراین، تخصیص اعتبار برای بازسازی این شرکت‌ها فقط هزینه‌ای برای جریان خسارت نیست، بلکه سرمایه‌گذاری برای جلوگیری از خروج ارز، حفظ دستاوردهای تجاری و استمرار جایگزینی واردات با تولید داخلی است؛ منفایی که در محصولات راهبردی و دشوار برای تأمین، اهمیت بسیار بالاتری دارند.

از سوی دیگر، تأخیر در بازسازی این شرکت‌ها ممکن است پیامدهایی فراتر از کتون موقت تولید داشته باشد. در حوزه فناوری‌های پیشرفته، از دست رفتن بازار، پرانگهدشدن نیروهای متخصص، اختلال در زنجیره تأمین و عقب‌افتادن برنامه‌های توسعه محصول می‌تواند احیای ظرفیت تولید را دشوارتر و پرهزینه‌تر کند. به همین دلیل، منابع خط اعتباری ۰ همتی باید با اولویت‌بندی دقیق و بر اساس میزان خسارت، اهمیت راهبردی محصول، میزان ارزیابی قابل‌جلوگیری و دشواری جایگزینی آن تخصیص یابد. همچنین، کوتاه‌کردن فرایندهای اداری و پرداخت به‌موقع تسهیلات ضروری است تا اعتبار پیش‌بینی‌شده در عمل به بازگشت سریع تجهیزات و خطوط تولید منجر شود، نه اینکه در پیچ‌وخم بررسی‌ها و مراحل بانکی معطل بماند.

شه‌باز حسن‌پور، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس در گفت‌وگو با «جوان» در رابطه با کوتاهی بانک مرکزی در موضوع مربوط به پرداخت تسهیلات و منابع حمایتی در جهت بازسازی شرکت‌های دانش بنیان آسیب‌دیده در جنگ گفت: امروز متأسفانه بخش مهمی از یکب اقتصاد فناور ما مورد توجه مسئولان قرار گرفته‌است و با گذشت بیش از هفت‌ماه از پایان جنگ، هیچ‌کمکی در حوزه بازسازی شرکت‌های راهبردی و کلیدی دانش بنیان کشور نشده‌است و مهم‌ترین کوتاهی‌های در حوزه بانک مرکزی است که تسهیلات و منابع مالی حمایتی در حوزه بازسازی شرکت‌های دانش بنیان هیچ کاری نکرده‌است.

وی ادامه داد: یکی از مهم‌ترین و در عین حال پیچیده‌ترین بخش‌های فرایند بازسازی اقتصادی کشور پس از جنگ، به احیای بازگرداندن شرکت‌های دانش بنیان آسیب‌دیده به چرخه تولید بازمی‌گردد؛ شرکت‌هایی که برخلاف بسیاری از بنگاه‌های سنتی، بخش اصلی سرمایه و مزیت رقابتی آنها نه در ساختمان، زمین، ماشین‌آلات و دارایی‌های فیزیکی، بلکه در دانش، فناوری، نیروی انسانی متخصص، تجهیزات تخصصی، نمونه‌های اولیه، قراردادهای فناورانه، زنجیره تأمین و دارایی‌های نامشهود آنها قرار دارد. همین ویژگی بر باعث شده‌است که الگوی متعارف تأمین مالی بازسازی، که معمولاً بر مبنای وثیقه‌های ملکی و دارایی‌های منقول و غیرمنقول شکل می‌گیرد، برای این گروه از بنگاه‌ها کارایی لازم را نداشته باشد. این نماینده مجلس در رابطه با ضرورت حمایت جدی از بازسازی شرکت‌های دانش بنیان گفت: بیش از ۱۰۰ همت آسیب به شرکت‌های دانش بنیان وارد شده‌است و در جریان جنگ، علاوه بر خود شرکت‌ها و زیرساخت‌های تولیدی آنها، انبارهای مواد اولیه و همچنین کالاهای تولیدشده نیز در معرض آسیب قرار گرفته‌اند و همین مسئله نیاز مالی آنها برای بازگشت به شرایط عادی را افزایش داده‌است. شرکت‌های دانش بنیان آسیب‌دیده صرفاً مجموعه‌هایی برای تولید محصولات تجاری معمولی نیستند، بلکه بخش قابل توجهی از آنها در حوزه‌های هت‌کی و در لبه علم و فناوری کشور فعالیت می‌کنند؛ به این معنا که محصولات و خدمات آنها حاصل سال‌ها تحقیق و توسعه، انباشت دانش تخصصی و فعالیت نیروهای نخبه‌است. برخی از این شرکت‌ها محولاتی را تولید می‌کنند که برای نخستین بار در داخل کشور ساخته شده‌اند.